

Yrjö Suomalainen:
OSKAR MERIKANTO
Suomen kotien säveltäjä
Otava 1939
Kustannusosakeyhtiön Otavan kirjapaino Helsinki

s.146 -147

”Näissä runon leikillisissä säkeissä tuntuu selvästi eräänlaista teosofista ajattelutapaa, mikä oli hyvin läheistä Merikannon uskonnolliselle miellelle.

Vaikka Oskar Merikanto ei ollut Ruusu-Ristin jäsen, hän kävi n. 45. ikävuoteensa asti säännöllisesti teosofien juhlatilaisuuksissa. Hän loi muutamia sävellyksiäkin tällaisiin tarkoituksiin. Eräitten melodraamojen ohessa on tällöin mainittava varsinkin P.E:n (Ervast) sanoihin sävelletty kantaatti Kuoleman kunniaksi, joka esitettiin eurooppalaisessa teosofien kongressissa Tukholmassa 1913.

Tällä kantaatilla on omat lähdekohtansa ja alkuvaiheensa. Toimiessaan urkurina oli usein ajatellut kuolemaa ja tullut siihen tulokseen, että yleisin käsitys kuolemasta ja vainajan hautaansaattamisesta oli väärä. Ainakin se oli ristiriidassa hänen tunteensa kanssa. Monet vuodet hän oli kaivannut elämäkäsitystä, joka enemmän selvittäisi kuoleman arvoitusta ja etsinyt tämän probleeman kauniimpaa selvitystä.

Silloin hän kerran v. 1904 kulkiessaan kirjakaupan ohi näki ikkunassa kirjan nimeltä Mitä on kuolema? Sen hän heti osti ja kotona sitä lukiessaan mieltyi siihen tavattomasti. Siinä hän näet tapasi ensi kerran niitä ajatuksia ja tunnelmia, joita hän oli hapuillen hakenut kykenemättä asiaa itselleen selvittämään. ”Tullessani lukuun Kuoleman kunniaksi – niin on Merikanto kertonut jälkepäin – alkoivat sävelet sielussani soida, nousten ylistys- ja kiitoslauluksi kuoleman majesteetille. Merkitsin jo silloin innostuksessani kirjan reunaan: tuon sävellän kuorolle, tuo on yksinlaululle, tämä on lausunnan ilmeitettävä jne.”

Annie Besantin, Blavatskyn ja Pekka Ervastian teoksiin Merikanto oli vakavasti perehtynyt. Tämäntapaiset kirjat olivat hänen mieliluettavaansa sängyssä iltaisin, kun hän tahtoi vapauttaa ajatuksensa päivän sävelkuormituksesta ennen nukkumaanmenoa.